

SELÜLOİD FİLMDEN DİJİTALE SİNEMATOGRAFİ

Yeni başlayanlar ya da alternatif yöntemler ile film yapmak isteyenler için sinemanın teknik olanakları daha ulaşılabilir hale geliyor. Bu da sinema filmi yapmanın koşullarını giderek daha demokratikleştiriyor.

Murat ERÜN

Yönetmen

Video... Nereden Nereye?

Fikir sahibi bir sanatçının farklı malzeme ve teknikler kullanılarak oluşturduğu şeyi bir sanat eseri olarak kabul ediyorsak, ortaya çıkan bu eserin hangi kategoriye konacağını saptayan ölçütler arasında, sinema eserini yaparken kullanılan teknikten daha belirleyici bir şeye rastlamanın zor olduğunu söyleyebiliriz. Bundan 10-15 yıl öncesine kadar bir filmin sinema filmi sıfatı taşıyabilmesi selüloid filmle yapılmış olması gerekiyordu. 100 yıldan fazla bir zamandır da bu böyle işliyordu.

Video olarak çekilen bir film özellikle televizyonda gösterilmek için yapılmamış ise film festivalleri dışında gösterim mecrası bulması, hele hele ticari olarak sinema salonlarında gösterilmesi neredeyse olanaksızdı. “Video işi” böylelikle zaman içinde belgeselcilerin ve kısa filmcilerin mecburi formatı haline geldi.

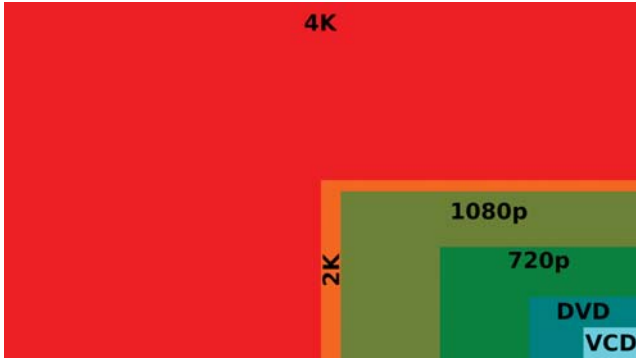
50’li yıllarda ortaya çıkan ve televizyona ait bir kavram olan video, pratikte profesyonel kamera ve kurgu cihazlarıyla televizyona analog içerikler üretmek için kullanılıyordu. Günlük hayata yansması ise “handycam” adı ile eskiden kullanılan amatör 8 mm film kameralarının yerine geçmek ve genellikle “ev videosu” üretmekte kullanılması olacaktı. Aslında bu olumlu bir etki de yaptı ve isteyen herkesi kendisini “hareketli görüntü” ile de ifade edebilir duruma getirdi. Bu handycamler uzun süre çoğu insan için neredeyse ulaşılabilir tek kamera seçeneği olacaktı.

90’ların sonuna doğru “dijital video” ortaya çıkarak yarı profesyonel dijital video kameraların üretilmesini ve bu videoların kişisel bilgisayarlarda işlenerek televizyon yayın standartlarında filmler haline getirilebilmesini sağladı. Şartlar biraz eşitlenmeye, yayın kalitesinde işleri üretmenin düşük bütçelerle yapılmasının yolu açıldı. Bu aynı zamanda sinemaya eğilimi olanları da pay alan birer kısa filmci haline getiriyordu. Yayıncılıktan da pay alıp bir internet fenomeni olmak için ise biraz daha zaman geçmesi, geniş bant ağlarının video yayınlayacak sürata erişmesini beklemek gerekecekti!

Amatör sinemacılarının video üretmekten sıyrılıp ilk fırsatta 35 mm film çekmeye çalışmalarını anlamak zor olmasa gerek. Çünkü bir yönetmenin gerçek bir sinemacı sayılması için nihayetinde bir uzun metraj film çekmesi gerekirdi. Uzun metraj film de ancak 35 mm çekilebilirdi. Bu yola girdiğinizde ise evinizde yapamayacağımız ya da kendi kendinize halledemeyeceğiniz bir çok işlemleri ve hizmeti satın alacak parayı bulmanız gerekiyordu. O zaman da film yapmanın “yaratıcı sanatsal bir süreç” olduğu kadar “ekonomik bir süreç” olduğu gerçeği ile de yüzleşiliyordu. Film prodüksiyonunda kullanılan ekipmanlar ve bu ekipmanları kullanan ekiplerin maliyetleri her zaman yüksek olmuştu. Yüksek teknik aynı zamanda yüksek para demekti. Kendine özgü yapım süreçlerinden sıyrılıp, global standartlara yaklaşarak film yapımına geçildiğinde film bütçeleri artmakta, bir yönetmenin filme başlaması için bulması gerekli finansman altı sıfırlı hanelere (yeni para ile) doğru yükselmekteydi. Elbette herşeye rağmen özellikle de bağımsız film yapmak isteyenler aşgari olanağı biraraya getirip gerisini de fazla düşünmeden de işe koyulabiliyorlardı.

HDTV-Televizyon Ekranından Perdeye Giden Yol

2000'lerin başlarında, dünyada daha önce başlayan ama bize yine geç gelen (matbaa kadar değil bu sefer!) yüksek tanımlı televizyon-High Definition TV işleri biraz hareketlendirdi. Alışlagelmiş PAL video yayım sisteminin 720 x 576 piksel (picture element'ten geliyor) çözünürlüğüne karşı 1920 x 1080 piksel ile üç kat fazla detaya sahip bu sistem daha net görüntülerle gözlere bayram ettiriyordu. Ne yazık ki yaygınlaşması için evlerdeki tüm televizyonların (dünya çapında da yaklaşık 800 milyon televizyonun) yenisi ile değişmesi gerekiyordu. Televizyon meselesi hepimizin maddi katılımıyla zaman içinde çözüldü!

Sinemacıları asıl ilgilendiren ise HDTV formatında çekilen görüntülerin sinema perdesine yansıtıldığında filme yakın kaliteyi verebilmesiydi. Ve şu soruldu: Neden sinema filmleri yüksek çözünürlüklü video kameralarla çekilmesin?

Sinema filmleri 90'lı yıllardan beri "dijital ara işlemler" adı ile çekildikten sonra film tarayıcılarla dijital ortama aktarılıyor, efektler ve renk düzeltme gibi işlemlerden sonra tekrar filme basılarak çoğaltılıyordu. Dolayısı ile çekilen bir film eskiden olduğu gibi film olarak nihayete ulaşmıyor, arada dijital görüntüye dönüşüyor, tekrar film haline geliyordu. Dolayısıyla video, film prosesini aradan çıkaracak, çekim ve post-produksiyon maliyetlerini de düşürecek. Ancak ortada özellikle sinema için üretilmiş video kameralar yoktu. Önce televizyon için üretilmiş HDTV kameraların kullanıldığı bir dönemden sonra da hızla piyasaya çıkan dijital sinema kameraları filme bir alternatif haline gelmekle kalmayıp filmleri sinemanın hızla terk edilmesine yol açtı. Artık yönetmen ve görüntü yönetmeni çekimden önce sadece hangi dijital kamerayı kullanıp hangi formatta çekim yapacaklarına karar vereceklerdi. Eskiden hangi film stoğunu kullanacaklarına karar verdikleri gibi

SLR'den DSLR'ye

Amatör sinemacılara destek beklenmeyen bir yerden geldi. Fotoğraf makinesi (SLR-Single Lens Reflex) üreticileri dijital çağa ayak uydurarak, yıllardır ürettikleri fotoğraf makinelerini genel çalışma mantığı ve biçimi aynı kalmak üzere dijital hale dönüştürdüler. Video kameralardaki algılayıcıları fotoğraf makinelerine uyarladılar. Yapılan iş makinedeki negatif filmi bir görüntü algılayıcı çip ile değiştiren bir organ nakli gibi görülse de fotoğraf makineleri artık birer video kamera haline gelmiş oldu. Bu yeni bir fotoğraf makinesi alanların aynı zamanda yüksek çözünürlüklü bir video kamerasına da sahip olmalarına yol açtı. Bu kameralar eskinin "handycam"leri gibi de değildi. Full HD kayıt yapıyor ve "swallow depth" denen dar alan derinliği ile sinema lensleriyle çekilmiş gibi görüntüler sağlıyordu. Tabii fiyatları da eşdeğer video kameralara göre daha makuldu. Fotoğraf devi CANON, efsanevi makinesi 5D Mark II ile kendi beklentilerini de aşarak bu dalın galibi oldu.

DSLR ile sinemaya giriş.

DSLR makineler tıpkı "handycam"lerin video üretmeyi kolaylaştırıp yaygınlaştırdığı gibi, amatör- yarı amatör sinemacıları daha kaliteli filmler üretmeye yönlendirdi. Amatör ve profesyonel işler arasındaki görsel fark hızla kapanıyordu. Biraz da post prodüksiyon numaraları ile izleyenleri şaşırtan kalitede klipler ve kısa filmler üretilmeye başlandı. Ancak bu kameraların ufak tefek sorunları da vardı. Fotoğraf için dizayn edildiklerinden, sinemanın iş akışına uygun hale getirmek için biraz uğraşmak gerekiyordu. Tabii; profesyonel kamera üreten firmalar da boş durmadılar ve teknik çitayı daha yukarı çekerek piyasa hakimiyetlerini sürdürmeye çalıştılar. Yeni nesil dijital film kamerası RED, klasik film kamera üreticisi ARRİ'nin dijital kamerası "Alexa", SONY ve PANASONİC'in geliştirilmiş dijital kameraları profesyoneller için başlıca seçenekler haline geldiler ve kendi aralarında yarışa tutuştular.

Blackmagic Cinema Camera 2K

“Kara Büyü” İnsanı Sinemacı Yapabilir mi?

2012 başlarında “Black Magic Cinema Camera” 3000USD’ın altında bir sinema kamerası iddiası ile sansasyonel biçimde piyasaya çıktı. İnternetteki alternatif sinema forumlarının da yardımıyla popüler hale geldi. Kameranın üreticisi dijital video işleme-dönüştürme kartları üreten ve daha çok yayıncılığın teknik alanları ile uğraşanlar tarafından bilinen Black Magic Design firması idi ve bu kamerayı piyasaya hakim firmaların pahalı kameralarına eşdeğer kalitede, hatta kimi özellikleri ile onlardan daha iyi, ucuz bir alternatif olarak lanse etti. 2K çözünürlük, ProRes ya da RAW video, sinema lenslerini kullanabilme, yüksek bitrate değerleri, Solid State Diskler’e kayıt, çekim sırasında DaVinci yazılımı ile renk düzeltme gibi özellikleri ile küçük bütçelerle sinema yapmak isteyenler için can simidi olarak algılandı. Zira bu özellikler sinema yapmak isteyen ama yeteri kadar parası olmayanların asla yanına yaklaşamayacakları teknik olanakları ifade ediyordu. Kamera gerçekten de vaad ettiği şeyi yapıyor, daha önce ona yakın fiyatlara satılan video kameraların veremediği kalite ve estetikte görüntüler üretiyordu. 2999 dolar fiyatı ile rakipleri Red , Arri Alexa Sony F 950, Canon C300, gibi 15.000 ile 65.000 USD arası fiyatlarla satılan kameraların en büyük alternatifi haline geldi. Kamera, 1 yıl sonra 4K çözünürlüklü yeni versiyonuyla piyasaya sürüldü ve “Black Magic Production Camera” adını aldı. Bu kez yanında “Black Magic Pocket Camera” adında bir küçük, “Ursa” adında bir de büyük kardeşi vardı. Kompakt fotoğraf makineleri boyutundaki bu küçük makine iki yıl önceki BMCC ile teknik olarak yaklaşık aynı özelliklerine sahipti ve bunu da sadece 900 USD fiyatla yapıyordu. Büyükçe olan “Ursa” ise film setinde bulunması gereken birden fazla cihazın işini üstlenerek küçük bir ekiple film çekmek üzere tasarlanmıştı.

Bugün sinema yapmaya elverişli birçok farklı kamera modeli ve fiyat seçeneği var. Yeni kameraların üretilmesi ile hem fiyatlar düşmeye hem de seçenekler arttı. Çoğunun da ortak noktaları var. Birincisi, yıllardır kullanılan film kameralarının lenslerini kullanabilmeleri ve böylelikle sinema perdesinde gördüğümüz “film benzeri görüntüyü” yakalayabilmeleri. Diğeri ise daha gelişmiş formatlarda kayıt yapabilmeleri ve sinemanın olmazsa olmazı “renk düzeltme” sürecine daha elverişli olan yüksek dinamik aralığa sahip görüntüler üretmeleri. Bu özellikler bir araya geldiğinde video çekimleri sinema filmi kalitesine ulaşabiliyor. Bu gün için 2K FullHD görüntüler sinema salonlarında gösterim için yeterli görülürken, 4K UltraHD görüntüler yeni bir standart olarak hayatımıza yavaşça giriyor.

Bunların ışığında yeni dijital sinema tekniklerinin profesyonel sinemacılar açısından çok köklü değişiklikler getirmediğini görebiliriz. Ancak sinemaya yeni başlayanlar ya da alternatif üretim yöntemleri arayanlar için sinema filmi üretmenin teknik olanaklarının daha ulaşılabilir hale geldiğini, bunun da sinema yapmanın koşullarını daha demokratikleştirdiğini söyleyebiliriz.

Artık iyi film yapmak isteyenler için teknik bir bahane kalmadı sanki. Asıl gerekli olanlar her zaman için aynı... Parlak fikir, iyi sinema bilgisi ve yetenek!

Blackmagic Cinema Camera 4K ve Pocket Camera

Blackmagic Ursa